Plenum

Tisdag 30.11.2021 kl. 13.59—22.01

12. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 12 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

Regeringens proposition RP 162/2021 rd
Utskottets betänkande FvUB 15/2021 rd

Andra behandlingen

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 12 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslaget kan nu antas eller förkastas. — Jag öppnar debatten. Ledamot Kaleva, varsågod.

Debatt

20.24 **Atte Kaleva kok:** Arvoisa puhemies! Hallitus esittää, että Suomen pitää varautua laajamittaiseen turvapaikanhakijoiden maahantuloon, ja pohtii, mitä tehdään, jos pyrkivien määrä ylittää 20 000 henkilön rajan. Siihen tarvitaan lisää resursseja — lisää resursseja, jotta kaikki halukkaat voidaan ottaa vastaan. Varautuminen on viisautta. Hallitus tyytyy piirtelemään uusia organisaatiokaavioita ja osoittaa tarkoitukseen lisää rahaa.

Maahanmuuttoa ja turvapaikkapolitiikkaa pitäisi kuitenkin käsitellä laajemmin. Keitä me tänne otamme ja miten tulijat valikoituvat? Miten me kotoutamme tulijat ja saamme heidät osaksi yhteiskuntaamme? Autammeko todella kaikkein hädänalaisimpia? Tarjoammeko tulijoille suojaa ja elämän edellytyksiä vai varastoimmeko ihmisiä odottamaan parempia aikoja?

Meidän pitäisi etsiä yhteisiä eurooppalaisia ratkaisuja. Turvapaikanhaku tulisi kanavoida EU:n ulkorajojen tai jopa turvaa tarvitsevien kotiseutujen läheisyyteen perustettaville suoja-alueille. Näistä hotspoteista tulijat voitaisiin ottaa vastaan kiintiöpakolaisina tai sopivien edellytysten täyttyessä jopa siirtolaisina, mieluiten kokonaisina perheinä. Isovanhemmat, isät, äidit, lapset suoraan töihin ja kouluun. Se olisi niin tulijoiden kuin vastaanottavien valtioidenkin kannalta mielekästä. Se myös veisi keskeisesti edellytyksiä rikolliselta ihmiskaupalta, joka on yksi humanitaariseen maahanmuuttoon liittyvistä vastenmielisistä ilmiöistä.

Hallituksen esityksessä sanotaan: kaikilla on oikeus hakea turvapaikkaa ja turvapaikkahakemukset on tutkittava. Ei voi olla niin, että Suomeen pääseminen on kaikille kuuluva ihmisoikeus. Suomeen pääsy ei voi olla universaali ihmisoikeus, eikä oikeus ollenkaan. Suvereenin valtion tärkein tehtävä on huolehtia kansallisesta turvallisuudesta. Se tarkoittaa valtion, kansalaisten ja maassa jo olevien turvallisuutta. Suvereenin valtion on voitava myös sulkea rajansa, jos se kansallisen turvallisuuden näkökulmasta on välttämätöntä.

20 000 ihmisen kansainvaelluksessa välttämättömyys mitä todennäköisimmin konkretisoituisi.

Maahanmuuttoa on meillä ja lähialueillamme käytetty hybridivaikuttamisen keinona. Laajamittainen maahanmuutto on liittynyt myös laajaan siirtolaisuuteen. Nykyiset kansainväliset sopimukset turvapaikanhakua koskien on tarkoitettu yksittäisten turvaa tarvitsevien suojelemiseen, ei siirtolaisuuden työkaluiksi. Miltään valtiolta ei voida edellyttää enempää kuin mihin sen kantokyky riittää. Kaikilla valtioilla on oikeus ja velvollisuus suojautua vihamieliseltä vaikuttamiselta, ja tältä osin pelkkä tieto rajojen sulkemisen mahdollisuudesta veisi vaikutusyrityksiltä kärjen.

Hallituksen esitys ei pohdi sisäisen tai ulkoisen turvallisuuden kysymyksiä. Se ei pohdi yhteiskunnan kantokykyyn liittyviä kysymyksiä. Oikeastaan se ei pohdi edes maahanmuuttoon liittyviä kysymyksiä. Se vain toteaa lakonisesti, että tarvitaan lisää rahaa ja himmeleitä, jotta kaikki tulijat voidaan ottaa vastaan. Edetään kuin juna raiteillaan yksisilmäiseen laintulkintaan nojaten.

Arvoisa puhemies! Milloin hallitus tuo tähän saliin esityksen siitä, että Suomi voisi erityisissä tilanteissa sulkea rajansa ja keskeyttää turvapaikkahakemusten vastaanottamisen? Tämä käsittelyssä oleva laki, jos me siis sen laiksi hyväksymme, joudutaan korjaamaan pikavauhtia jo lähitulevaisuudessa. Meidän on luotava kokonaisvaltaisempi kuva maahanmuutosta, siihen liittyvästä säätelytarpeesta sekä varautumisesta vihamieliseen vaikuttamiseen. Pelkkä nykytilan viilaaminen ei riitä. Kunnianhimoa tarvitaan lisää.

Kokoomuksen ja perussuomalaisten edustajat ovat valiokunnan mietinnössä kiinnittäneet vakavaa huomiota lakiesityksen puutteisiin. Maahanmuutto ja turvapaikkapolitiikka ovat monitahoisia kysymyksiä. Hyvää turvapaikkapolitiikkaa ei ole, että rajat avataan kaikille tulijoille. Parempaa politiikkaa on, että turvaa tarjotaan sitä eniten tarvitseville niissä puitteissa, mihin rahkeemme kohtuudella riittävät.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie, olkaa hyvä.

20.28 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa herra puhemies! Kuten edustajakollega Kaleva tuossa äsken toi esiin, niin tämä kyseinen hallituksen esitys on hyvin tekninen ja hyvin kapeasta näkökulmasta valmisteltu, ja siksi meidän ryhmämme hallintovaliokunnassa piti esityksen vakavana puutteena, ettei hallitus ole tarkastellut laajamittaiseen maahantuloon varautumista koskevia sääntelytarpeita laajemmin, vaan on tyytynyt tähän nykysääntelyn täsmentämiseen. Tämä tuotiin esiin myöskin hallituksen esityksen perusteluissa, että valmistelua ei ole tehty laajamittaisen maahantulon isosta kokonaisuudesta, eikä laajamittaista maahantuloa näin ollen ole esityksessä käsitelty laajemmin — ei sisäisen turvallisuuden, rajaturvallisuuden tai valtiollisen hybridivaikuttamisen näkökulmasta taikka valmiuslain näkökulmasta. Ja siksi totesimme kokoomuksen ja perussuomalaisten hallintovaliokuntaryhmien osalta, että jätämme tähän vastalauseen ja lausumaehdotuksen. Teenkin tämän vastalause ykkösen mukaisen lausumaehdotuksen.

Lausumaesitys, kun se tiiviydessään kuuluu näin, niin luen sen myöskin tässä, eli: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ja tuo eduskuntaan viipymättä esityksen, jolla Suomeen luodaan valmius keskeyttää turvapaikanhaku määräaikaisesti kansallisen turvallisuuden vaarantumisen perusteella sekä tarvittavat lakimuutokset riittävien normaaliolojen viranomaistoimivaltuuksien takaamiseksi.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

20.30 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Sisäministeriön arvion mukaan Suomessa on noin 3 000 sellaista vuoden 2015 pakolaiskriisin aikaan Suomeen saapunutta henkilöä, jotka toistuvista kielteisistä turvapaikkapäätöksistä huolimatta eivät ole poistuneet maasta ja joita ei ole voitu pakkopalauttaa lähtömaahan ja jotka vielä ilmeisesti yhä uudelleen ja uudelleen hakevat turvapaikkaa. Nämä turvapaikanhakijat ovat ymmärtääkseni pääosin Irakista, ja Irak ei kansainvälisen oikeuden vastaisesti suostu vastaanottamaan sellaisia omia kansalaisiaan, jotka eivät ole palaamassa vapaaehtoisesti.

Nyt sisäministeriössä selvitetään, voitaisiinko kertaratkaisulla näille noin 3 000:lle kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneelle ja yhä uudelleen turvapaikkaa hakeneelle henkilölle kuitenkin myöntää oleskelulupa. Miksi tätä sisäministeriössä selvitetään? Tämä ajatushan on aivan järjetön. Sen lisäksi: miksi sitä selvitetään, kun näyttää siltä, että hallituksessa tällaisella hankkeella ei ole tukenaan ja takanaan hallituksen enemmistö? Miksi laittaa sisäministeriön virkamiehet tekemään tällaista turhaa työtä?

Vihreiden eduskuntaryhmän varapuheenjohtaja, edustaja Hyrkkö, on julkisuudessa puolustanut tätä hanketta ja kertonut, että kyse on ihmisistä, jotka Suomen turvapaikkajärjestelmä on pettänyt. Minä taas ajattelen, että kyse on ihmisistä, jotka ovat pettäneet Suomen turvapaikkajärjestelmän. Nimittäin meidän järjestelmämme kansainvälisen suojelun tilanteessa perustuu siihen, että turvapaikanhakija hakee kansainvälistä suojelua ja sen jälkeen ensi vaiheessa Maahanmuuttovirasto, sen jälkeen hallinto-oikeus ja viime kädessä korkein hallinto-oikeus arvioivat, onko henkilö kansainvälisen suojelun tarpeessa eli joko turvapaikan tai toissijaisen suojelun tarpeessa. Edelleen järjestelmämme perustuu siihen, että mikäli katsotaan, että henkilö ei ole kansainvälisen suojelun tarpeessa vaan hän on ennemminkin siirtolainen, niin silloin tällaisen henkilön pitää palata lähtömaahansa.

Nyt puheena olevat ihmiset ovat siis sellaisia, joiden kohdalla meidän järjestelmämme ja viime kädessä meidän oikeuslaitoksemme on todennut, ilmeisesti useimpien kohdalla useammankin kerran, että he eivät ole kansainvälisen suojelun tarpeessa, ja siitä huolimatta nämä ihmiset ovat jääneet maahan. He ovat jääneet maahan laittomasti. He eivät siis ihmisinä luonnollisestikaan ole laittomia, mutta he ovat laittomasti maassa. Tähänhän on kehitetty semmoinen sievistelevä termi kuin että he ovat ”paperittomia”. Kun sanon, että he ovat pettäneet järjestelmän, tarkoitan juuri sitä, että he eivät toimi tämän järjestelmän mukaisesti.

Miksi pidän tätä hallituksen hanketta järjettömänä? No, ensinnäkin, mikäli näille ihmisille, jotka ovat jääneet tänne laittomasti ja jotka yhä uudelleen hakevat turvapaikkaa, nyt myönnettäisiin sisäministeriön selvityksen mukaisesti oleskelulupa, niin silloinhan me palkitsisimme nämä ihmiset siitä, että he eivät ole toimineet tämän järjestelmän mukaisesti vaan ovat toimineet tämän järjestelmän vastaisesti jäämällä maahan sen jälkeenkin, kun heillä ei ole laillista oikeutta jäädä maahan.

Toiseksi, mikäli tämä sisäministeriön hanke toteutettaisiin, niin sehän tarkoittaisi sitä, että se veisi pohjan pois koko turvapaikkajärjestelmältä. Mihin me sen jälkeen tarvitsemme turvapaikan hakemista, Maahanmuuttoviraston käsittelyä, hallinto-oikeuden käsittelyä, korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyä, jos lopputuloksena hallinto-oikeudessa — tai itse asiassa tämän turvapaikkajärjestelmän ratkaisusta riippumatta — on se, että saa jäädä maahan? Mihin me sen jälkeen tarvitsemme koko turvapaikkajärjestelmää?

Ja kolmas syy, miksi pidän tätä hanketta järjettömänä, on tietysti se, että se muodostaisi huomattavan vetovoimatekijän saapua nimenomaan Suomeen ja juuri niiden henkilöiden saapua Suomeen, jotka ovat liikkeellä, sinänsä inhimillisesti ja ymmärrettävästi, paremman elämän toivossa, mutta jotka eivät ole kansainvälisen suojelun tarpeessa. Heillä olisi huomattava insentiivi jättää turvapaikkahakemuksensa nimenomaan Suomeen, koska he tietäisivät, että Suomeen saa jäädä riippumatta siitä, onko kansainvälisen suojelun tarpeessa vai ei.

On tietysti ongelma, että maassamme on noin 3 000 laittomasti maassa olevaa ihmistä. Mitä pitäisi tehdä? No, ensinnäkin pitäisi tietysti muuttaa lainsäädäntöä siten, että jatkuva turvapaikan hakeminen yhä uudestaan ja uudestaan ja uudestaan ei olisi mahdollista, vaan että uusintahakemus olisi mahdollinen ainoastaan sellaisessa tilanteessa, jossa on todella olemassa joitakin sellaisia tekijöitä, jotka ovat sillä tavoin muuttuneet, että on perusteita hakea uudelleen turvapaikkaa. Esimerkiksi ajatellaan, että maassa olisi tapahtunut joku vallankaappaus tai vallanvaihto, jonka seurauksena nämä Suomessa olevat ihmiset olisivat aidosti vaarassa joutua vainotuiksi tai joka tapauksessa epäinhimillisen kohtelun kohteeksi, jos heidät palautettaisiin maahansa.

Toinen asia, mitä pitäisi tehdä, on tietysti se, että Suomen ja ennen kaikkea Euroopan unionin pitäisi yhdessä painostaa esimerkiksi Irakia siihen, että se ottaa kansainvälisen oikeuden vaatimusten mukaisesti vastaan omat kansalaisensa, ja painostuskeinona pitää käyttää taloudellista painostuskeinoa.

Herra puhemies! Lopuksi sanon, että eri asia mielestäni on se, että meillä on turvapaikanhakijoina maahan saapuneita yksittäisiä ihmisiä, jotka ovat erittäin hyvin kotoutuneet Suomeen. He ovat opiskelleet kielen, he ovat opiskelleet ammatin, he ovat työllistyneet työmarkkinoilla. Näiden yksittäisten tapausten kohdalla voi olla perusteltua, että heille annetaan oleskelulupa työnteon perusteella, [Puhemies koputtaa] vaikka he alun perin ovat saapuneet maahan turvapaikanhakijoina, ja näin tämä meidän järjestelmämme [Puhemies: Kiitoksia!] tällä hetkellä tietääkseni toimiikin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Purra, olkaa hyvä.

20.37 **Riikka Purra ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on siinä mielessä jännittävä, että siinä käsitellään laajamittaista maahantuloa ja pyritään vaikuttamaan siihen — tai näin hallitus ainakin itse sanoi.

Tätä aihetta käsiteltiin viime viikolla erityisen syvällisesti, koska oppositio teki aiheesta välikysymyksen. Välikysymykseen vastaamisen yhteydessä hallitus väitti, että se nimenomaan on varautunut ja valmistautunut laajamittaiseen maahantuloon ja hybridioperaatioihin. Kuitenkin tämä kyseinen hallituksen esitys, jota tässä [Puhemies koputtaa] nyt toisessa käsittelyssä käsittelemme, on ainoa hallituksen esitys, jossa on tätä laajamittaista maahantuloa millään lailla käsitelty.

Ja kuten täällä on aiemmissa puheenvuoroissa kerrottu, niin tässä esityksessä tavoite on puhtaasti tekninen. Eli siirretään toiselta viranomaiselta toiselle eli Maahanmuuttovirastolle vastaanottotoimintaan liittyviä velvollisuuksia. Kyse ei ole minkäänlaisesta siirtolaisvirtoihin varautumisesta eikä valmistautumisesta eikä niiltä suojautumisesta, vaan yksinkertaisesti siitä, että operatiivinen viranomainen vaihdetaan toiseksi, mikä tässä yhteydessä onkin hyvin kannatettavaa, ja sitä mekin olemme valiokunnassa kannattaneet.

Sen sijaan, kun Valko-Venäjän rajalla tapahtuva toiminta muuttui yhä intensiivisemmäksi, kun tätä hallituksen esitystä valiokunnassa käsiteltiin, niin alkoi näyttää selvältä, että me haluamme tähän mietintöön myös tähän liittyviä kirjauksia. Hallituspuolueiden edustajatkin näyttivät olevan kanssamme samaa mieltä, mutta se ei sitten kuitenkaan loppuun asti riittänyt, vaan oppositioryhmät joutuivat tekemään tämän vastalauseen, johon kirjasimme tämän lausumaehdotuksen siitä, että hallitus toisi pikimmiten eduskuntaan lainsäädännön, jolla tämä hätätilapykälä saadaan voimaan.

Näillä puheilla siis kannatan edustaja Talvitien tekemää esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.40 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Edustajat Purra, Kaleva ja Zyskowicz sekä Talvitie pitivät täällä hyvät puheenvuorot, joihin voi kyllä yhtyä ihan täysin, ja nyt kun tässä nousi hyvin yksityiskohtaisiakin asioita esiin, muun muassa edustaja Zyskowiczin puheenvuorossa, niin haluan kertoa, että keskustelin toissa viikolla erään arabimaasta tulleen henkilön kanssa, joka on tullut tänne pakolaisstatuksella, kiintiöpakolaisena, ja hän nosti esiin merkittäviä asioita ja omakohtaisella kokemuksellaan kertoi, mikä täällä meillä niin kuin pielessä on.

Hän nosti esiin muun muassa sen, että kun Suomeen tulee kiintiöpakolaisena, niin pitäisi sitoutua elämään Suomessa ihan niin kuin maassa maan tavalla eletään. Hän puhui Suomessa pakolaisstatuksella olevien halusta noudattaa muun muassa šarialakia, ja hän viittasi tällä erilaisiin kunniarikoksiin.

Hän myös näki, että suomalainen kotoutus toimii juuri päinvastoin kuin me odotamme kotoutuksen toimivan. Hän näki näin, että siellä on semmoisia asiakohtia, jotka toimivat juuri vastaan, ja hän nosti niistä esiin sen, että hän viittasi maahanmuuton kotouttajiin tai siellä työskenteleviin, jotka opettavat kaikki mahdolliset keinot hakea ilmaista rahaa, mikä johtaa jatkossa sosiaaliturvalla elämiseen, sekä kaikki keinot valittaa toistuvasti oleskeluluvan saamiseksi julistautumalla esimerkiksi homoksi tai kristityksi.

Nyt jallitus, anteeksi hallitus on vielä sisäministeriön hankkeella tekemässä paperittomille henkilöille eli laittomasti maassa oleville henkilöille oikeuden jäädä joka tapauksessa Suomeen, vaikka heillä ei ole oikeutta kansainväliseen suojeluun, eikä tämä näin voi olla. Jopa kiintiöpakolaisena tänne maahan tullut henkilö [Puhemies koputtaa] näkee tämän ongelmana. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

20.43 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Saimme viime viikolla kuulla, että sisäministeriössä valmistellaan kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden Suomessa oleskelun laillistamista ja laillistaminen koskisi arviolta ainakin 3 000:ta turvapaikkaa hakenutta, eli heitä, jotka tulivat silloin 2015—2016 ja ovat jostain syystä jääneet Suomeen ilman, että heille kuitenkaan olisi myönnetty turvapaikkaa. Osa on siinä prosessissa edelleen, siis turvapaikanhakuprosessissa. Tässä hankkeessa laadittaisiin kaksi selvitystä, joista toinen koskee pitkään maassa olevien oleskeluoikeutta ja toinen niitä, jotka ovat työllistyneitä kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita henkilöitä. Tällainen tieto tuli.

Olen huomannut nyt sitten median kautta, että hallituspuolueet, toiset hallituspuolueet ovat olleet tosi hämmästyneitä tällaisesta. Ja sehän on totta, että hallitusohjelmassahan puhutaan nimenomaan niistä henkilöistä, jotka ovat työllistyneitä ja saaneet kielteisen turvapaikkapäätöksen, mutta tämähän meni aivan ylitse hallituksen ohjelmankin tämä toinen selvitys. No, sitten sai vielä kuulla sen, että se ei ole mikään pelkkä selvitys, että Rajavartiostolta, poliisilta ja Maahanmuuttovirastolta Migriltä olisi kysytty, onko tämä järkevää vai ei, vaan siellä oli ihan pykälämuutokset. Elikkä siellä oli pykälät jo valmiina, että ottakaa näihin kantaa. Eihän se ole mikään selvitys, onko tämä järkevää vai ei.

No, joka tapauksessa me, jotka olemme tämän kokeneet, jotka olemme toimineet, esimerkiksi allekirjoittanut, voimme sanoa, että tämä ei ole ollenkaan järkevää. Nimittäin tällähän menetettäisiin täysin tämä turvapaikkamenettely, mitä Suomessa on nyt monien vuosien ajan harjoitettu ja kehitetty. Sehän menettäisi täysin merkityksensä, ja myöskin se olisi täydellinen houkutus tulla tänne Suomeen. Ei missään nimessä.

Viime viikolla me kuulimme tuolta aitiosta, että ei lähdetä tekemään valmiuslakiin nopeasti muutoksia. Mehän oikeasti tarvitaan tämän Puolan ja Valko-Venäjän tilanteen vuoksi valmiuslakiin muutokset, että rajat voidaan sulkea ja turvapaikanhaku keskeyttää, mikäli Suomen kantokyky ei kestä. Se on se toinen vaihtoehto. Tai toinen vaihtoehto, että on kyseessä selkeästi toisen maan hybridivaikuttaminen.

Lisäksi kannattaa nyt kiirehtiä EU:n rajamenettelysäädöksiä, jotka antavat mahdollisuuden rajoittaa turvapaikan hakua maamme rajoilla ja nopeasti, pikaisesti käännyttää, jos sellainen tilanne Suomessa on. Mielestäni on täysin pään pistämistä pensaaseen, että tässä ei nyt lähdetä tätä lainsäädäntöä muuttamaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie, olkaa hyvä.

20.46 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa puhemies! Saimme tosiaan mediasta viime viikolla lukea, että mahdollisesti olisi tulossa tällaista valmistelua, jossa laittomasti maassa oleville annettaisiin oleskelulupa ja romutettaisiin näin meidän koko turvapaikkajärjestelmä.

Muistan, kun pari kuukautta sitten tässä salissa kysyimme ministeri Ohisalolta muussa yhteydessä siitä, mikä on hyväksyttävää toimintaa ja mikä on laitonta toimintaa, ja ministeri monta kertaa totesi, kun oli kyse tästä Elokapina-mielenilmauksesta, että ”se, mikä on laitonta, on laitonta”. Jos meillä on turvapaikkajärjestelmä, joka perustuu lainsäädäntöön, perustuu myöskin kansainvälisiin ja EU-tason linjauksiin ja sovittuihin sopimuksiin, niin vaikka tiedämme, että aina on yksittäisiä tapauksia, joissa on epäoikeudenmukaisuutta ja epäreiluutta ja voi olla uudelleen tarvetta hakuun ja muuta, me emme voi lähteä siitä Suomessa yhtenä EU:n ulkorajavaltioista, että me romuttaisimme tätä meidän turvapaikkajärjestelmää sillä, että yhtäkkiä nyt todettaisiin, että niille, jotka ovat saaneet kielteiset päätökset ja ovat laittomasti maassa, oleskelulupa sittenkin myönnettäisiin. Se ei ole kestävää politiikkaa, ja se ei myöskään luo sitä tulevaisuudenuskoa ja sitä luottamusta, jota tarvitaan lainsäädäntöön ja järjestelmien ylläpitämiseksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

20.48 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vielä jatkan. Tässä muutama viikko sitten käytiin keskustelua siitä, kun oli lausunnoilla tämä perheenyhdistämisen hel-

pottaminen, että toimeentulovaatimus määrätyiltä ryhmiltä poistettaisiin, eli perhettä voisikin yhdistää ihan ilman, että täällä edellytetään toimeentulovaatimusta. Se oli nimenomaan kahdelta ryhmältä, joilta se on tällä hetkellä vaadittu, ja nyt sitä ei enää vaadittaisi. Jo se herätti kovin paljon hämmennystä, että miten tällainen voidaan tehdä, ja nyt sitten tuli tämä, ja jotenkin olen lukevinani näistä median tiedoista, että tämä tehtiin nyt myöskin osalta hallituskumppaneista salaisesti. On hyvin hämmentävää se, että esimerkiksi eduskunta lukee tällaisista asioista ihan vain median kautta ja tilanteessa, jossa me tällä hetkellä olemme. Meillä on hybridivaikuttaminen Puolan ja Valko-Venäjän rajalla, ja se on todella erittäin vakava tilanne, ja samanaikaisesti Suomessa tehdään tällaisia höllennyksiä aivan kuin me emme tietäisi, mitä siitä voi seurata. Minä olen hyvin hyvin hämmentynyt, että on tällainen tilannetajun puute, ja nimenomaan korona-aika on vielä sellainen aika, että sen koronan takana voidaan tehdä mitä vain, niin kuin tämä hallitus on pakannut tekemään, että kaikkia mahdottomuuksia tehdään siellä koronan varjossa. Mutta nyt on oikeasti katsottava myös Suomen turvallisuutta, eikä voi lähteä tällaisiin hullutuksiin. Katsotaan sitten, kun tilanne rauhoittuu, että mitä voidaan tehdä, mutta nyt ei ole sen aika.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

20.50 **Riikka Purra ps:** Arvoisa puhemies! Kuten täällä edellä olevat ovat puhuneet, niin aivan totta tällainen hanke, jota sisäministeriössä ollaan valmistelemassa, romuttaa turvapaikkajärjestelmän, mutta ollaan nyt rehellisiä: turvapaikkajärjestelmä niin tässä maassa kuin Euroopassa yleisemminkin on romutettu jo aikaa sitten.

Ensinnäkin turvapaikkajärjestelmä on hajalla siksi, että vaikka ihminen ei olisi oikeutettu kansainväliseen suojeluun, niin hänestä ei monestikaan päästä eroon — ja se tietenkin liittyy näihin laittomasti maassa olevien oleskelulupiin: Koska meillä ei toimi palautuspolitiikka, ihminen, joka on saanut kielteisen turvapaikkapäätöksen, usein hakee turvapaikkaa uudelleen ja vielä kolmannen kerran ja neljännen ja viidennen ja vielä useammankin. Perusteet saattavat muuttua tai saattavat olla muuttumatta. Lopputulos joka kerta on kielteinen, mutta se ei varsinaisesti muuta mitään. Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet, joita jotkut kutsuvat paperittomiksi, kuitenkin saavat yhteiskunnan monia palveluita veronmaksajan rahalla tavalla tai toisella ja elävät tässä yhteiskunnassa. Tämä on jo itsessään romuttanut turvapaikkajärjestelmän.

Palautussopimusten puute on yksi ongelma: Niitä voitaisiin tehostaa, mikäli haluttaisiin, mikäli ne liitettäisiin esimerkiksi kauppapolitiikkaan, kehityspolitiikkaan, viisumipolitiikkaan, eli saataisiin tietynlaista keppiä sinne taakse. Samaten ylipäätänsä palauttamisen liittäminen kehitysyhteistyöhön ja kehitysapuun sillä tavalla, että maa, joka ei ota palautettavia kansalaisiaan vastaan, ei voisi saada kehitysapua, voisi olla tehokasta. Perussuomalaiset ovat myös useasti esittäneet säilöönottoa, joka mahdollistaisi sen, että mikäli maasta ei suostu poistumaan, sille vaihtoehto on säilöönotto. Tämä itsessään olisi jo eräänlainen karkotustekijä, jolloin tällaista niin sanottujen paperittomien eli laittomasti maassa oleskelevien ihmisten joukkoa ei syntyisi.

Toisaalta turvapaikkajärjestelmää on romutettu monenlaisilla muillakin toimilla, joita on tehty myös viime hallituskauden loppupuolella. Samaten tällä hallituskaudella on esimerkiksi tullut lainsäädäntöä, joka on mahdollistanut kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden jäämisen maahan välillä koronatoimien takia, välillä siksi, että he voisivat paikata jonkinlaista työvoimapulaa esimerkiksi maataloussektorilla.

Nämä kaikki ovat erilaisia toimenpiteitä, jotka sotivat alkuperäistä turvapaikkajärjestelmän tarkoitusta vastaan ja poistavat sen oikeutusta, ja näitä kaikkia tietenkin meidän pitäisi yhtä lailla kritisoida, eikä vain tätä tällä hetkellä sisäministeriössä pöydällä olevaa hanketta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

20.53 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Purra täällä luetteli, kuinka turvapaikkajärjestelmään on jo tehty heikennyksiä. Niin, itse kun olen elänyt turvapaikkajärjestelmän osana ja tehnyt siellä päätöksiä ja sen selvittänyt — kaikki mahdolliset kivet ja kannot on käännetty siinä vaiheessa, kun mietittiin, miten voitaisiin palautuksia toteuttaa tehokkaammin — niin voisin ihan, jos edustaja Purralle sopii, teille kahden kesken kertoa, mitkä ne ongelmat siinä ovat. Se kuulostaa kauhean helpolta luetella, mitä pitäisi tehdä. Minä toivon, että te otatte tarkemmin selvää siitä, mitkä ovat olleet ne syyt, miksi Suomesta ei ole voitu palauttaa. Siellä on todella sellaisia syitä, että jos olisi tehty jotenkin toisin, niin meillä olisi voinut olla vieläkin pahempi tilanne. Ja ne vain ovat sellaisia asioita, joista ei kauheasti silloin keskustella julkisesti, mutta toivon, että edustaja Purra ottaa niistä selvää ennen kuin luettelee besserwissermäisesti, mitä kannattaisi tehdä.

Joka tapauksessa myöskään sitä, että viime kaudella olisi heikennetty tätä turvapaikkajärjestelmää, en kyllä usko. Vaikka olinkin silloin puhemiehenä täällä, niin seurasin tätä asiaa erittäin tarkasti siitä syystä, että olin määrättyjä tiukennuksia itse ollut tekemässä siellä sisäministeriaikana, ja sitten pidin myös huolen siitä, että ne eivät heikentyneet siellä, joten en allekirjoita myöskään tuota edustaja Purran väitettä.

Mutta totean vain sen, että paljon on tehtävää vielä Suomessakin, ja varsinkin täytyy pitää tästä turvapaikkajärjestelmästä nyt kiinni. Me olemme osa EU:ta. Myöskin EU:n pitää toimia tässä, ja se johtajuus osittain myöskin puuttuu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt totean, että me ollaan aika pitkään keskustelu tästä asiasta, ja nyt ollaan aika kaukana siitä varsinaisesta hallituksen esityksestä, josta mietintö on laadittu, että pyydän, että keskitytään nyt tähän asiaan. — Edustaja Purra.

20.55 **Riikka Purra ps:** Arvoisa puhemies! Vastaan kuitenkin edellisen puhujan minulle kohdistamiin syytöksiin. En ymmärrä, miksi edustaja Risikko nyt närkästyi tästä puheenvuorostani, kun se ei ollut lainkaan osoitettu entiselle sisäministerille eikä edustamallenne puolueelle. Ongelmat palautuspolitiikassa liittyvät esimerkiksi juuri siihen, että sisäasiainhallinto ja sisäministeri ovat tässä niin yksin. Kyseisen alan ministeri tarvitsisi taakseen sekä ulkoministerin että pääministerin, jotta palautuspolitiikasta kyettäisiin tekemään riittävän tehokasta.

Se, että viittasin kauppa-, kehitys- ja viisumipolitiikan mukaanottoon, ei suinkaan ole oma henkilökohtainen eikä edes perussuomalaisten idea. Tähän samaan on viitannut hallintovaliokunta tällä kaudella useissa lausunnoissaan ja mietinnöissään. Samaten tämä on Euroopan unionin uuden, tai jälleen kehitteillä olevan, maahanmuuttopolitiikan yksi peruskirjaus, juuri se, että palautuspolitiikkaa onnistuttaisiin tehostamaan liittämällä se politiikan erilaisiin sektoreihin.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.